

Utlåtande i ärende som gäller ändring av skyddsbeslut, Attu gård, Pargas

Bygg- och miljönämnden 05.03.2025 § 36
33/10.03.00/2025

Beredare

Tf. planläggningschef Pasi Hyvärilä, tfn 040 488 5918, pasi.hyvarila@pargas.fi

NTM-centralen i Egentliga Finland har begärt ett utlåtande av Pargas stad ur planläggnings- och byggnadstillsynsperspektiv om en markägares tillståndsansökan att avvika från ett skyddsbeslut för att riva fogdebyggnaden på gårdstunet av Attu gård.

Fogdebyggnaden är en av tre byggnader på Attu gård som skyddats med stöd av byggnadsskyddslagen (numera lagen om skyddande av byggnadsarvet). Gårdsmiljön på Attu gård är dessutom en byggd kulturmiljö av riksintresse (RKY 2009).

För området gäller strandgeneralplanen för Pargas södra skärgård (fastställd 27.4.1983). Fogdebyggnaden ligger i strandgeneralplanen i ett SR-område med en planbestämmelse som förbjuder rivning av byggnaden.

Miljöministeriet svarar för den allmänna utvecklingen och styrningen av verksamheten för bevarande av byggnadsarvet. Museiverket och det regionala ansvarsmuseet är de myndigheter som är intressenter och sakkunniga i ärendet. NTM-centralen beslutar om skydd av byggnader och även om hävning av skyddsbeslut.

En byggnad kan skyddas om den är av betydelse på det nationella planet, på landskapsplanet eller på lokalplanet. En byggnads betydelse bedöms för tillfället på följande grunder (8 § i lagen om skyddande av byggnadsarvet, Förutsättningar för skydd):

- 1) byggnaden är sällsynt eller unik (raritet),
- 2) byggnaden i historiskt avseende är typisk för området (typisk karaktär),
- 3) byggnaden har typiska drag som avspeglar ett visst område eller en viss tid (representativitet),
- 4) byggnadens ursprungliga eller därmed jämförbara användning, byggnadssätt, arkitektur eller stil framträder och fortbestår (autenticitet),
- 5) byggnaden är av betydelse som vittnesbörd om en historisk händelse eller företeelse eller som ett sådant exempel som beskriver och ökar kunskapen om händelsen eller företeelsen (historiskt bevisvärde), eller
- 6) olika konstruktioner, material och stilar som avspeglar den historia och kontinuitet som hänför sig till byggandet, byggnadsvården och byggnadens användning är synliga på byggnaden (historiska skikt).

Enligt det utlåtande som Museiverket avgett 5.9.2024 har byggnaden inte på länge varit i något slags bruk och den har många delar som kräver grundläggande renovering i den mån att förutsättningarna för skydd antagligen inte längre uppfylls om byggnaden renoveras i användningsdugligt skick för att användas till exempel som bostäder enligt ursprungligt användningsändamål. På grund av de omfattande renoveringsbehoven är det motiverat att ifrågasätta om förutsättningarna för skydd uppfylls. Att riva byggnaden i närheten av gårdens driftscentrum försämrar bevisvärdet av byggnadsbeståndet som beskriver Attu gårds på många plan aktiva blomstringsperiod. I nuläget representerar

byggnaden dock inte behovet att värna om den byggda kulturmiljön av riksintresse på Attu gård och dess landskapsmässiga betydelse. Enligt Museiverkets uppfattning finns det grunder för att häva skyddet av fogdebyggnaden förutsatt att objektet dokumenteras på ett tillräckligt sätt innan rivningsåtgärder vidtas. Dokumenteringen ska godkännas av museimyndigheten innan byggnaden rivs. Dessutom förutsätter Museiverket att byggnadens stenfoto lämnas kvar, åtminstone till den höjd det är möjligt med tanke på säkerheten.

Representanter för byggnadstillsynen i Pargas stad har 6.6.2023 deltagit i en syn på Attu gård tillsammans med övriga myndigheter och markägaren. En representant för planläggningen har dessutom 17.1.2025 bekantat sig med objektet tillsammans med en byggnadsinspektör och markägaren.

Staden har inget att tillägga eller anmärka i ärendet som gäller ändring av skyddsbeslut. NTM-centralen ska också beakta fastighetsägarens åsikter i ärendet i den mån det är möjligt.

Kompletterande material	Begäran om utlåtande med bilagor från NTM-centralen i Egentliga Finland
Föredragande	Tf. planläggningschef Pasi Hyvärilä, tfn 040 488 5918, pasi.hyvarila@pargas.fi
Beslutsförslag	Bygg- och miljönämnden beslutar att avge ovanstående som sitt utlåtande till NTM-centralen i Egentliga Finland. Beslutet justeras omedelbart.
Beslut	Förslaget godkändes. Beslutet justerades genast.
Delgivning	NTM-centralen i Egentliga Finland, det regionala ansvarsmuseet för Egentliga Finland, Museiverket, planläggning och trafik, bygg- och miljötjänster, markägaren